

Antigues canalitzacions de subministre a l'Estany de Graugés

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A diferents zones del terme
Emplaçament: A diferents zones

Coordenades:

Latitud: 42.06402
Longitud: 1.84112
UTM Est (X): 404120
UTM Nord (Y): 4657534

Classificació

Número de fitxa: 08011 - 197
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX
Estat de conservació: Regular
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Estructural
Titularitat: Privada
Titular: Varis propietaris
Fitxes associades:
[Estany de Graugés](#)
Autoria de la fitxa: María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 11/04/2020 - 02:00

Descripció

Restes de les canalitzacions construïdes pels germans Rosal per transportar aigua des de les rieres Font Calda i d'Avià fins als llacs artificials de Graugés. Hi ha algunes restes entre el Molí del Castell i Graugés, i entre Lluert d'Avià i Graugés. Concretament destaquen algunes canalitzacions a cel obert formades per canal de secció quadrangular amb parets de maó i amb petits ponts de maó d'arc rebaixat que permetien travessar per sobre. es conserven a la zona del Molí del Castell, de Lluert d'Avià, i de Santamaria (era del Segar i Batre). També es conserva un saltant d'aigua i una bassa a la zona del Molí del Castell, sota la carretera; una resclosa de ciment a Lluert d'Avià; el bagant d'entrada al llac gran de Graugés, i el bagant de sortida de l'aigua de l'estany Gran a l'estany de Sant Ramon. Hi ha altres restes de canalitzacions subterrànies de les que no es coneix exactament la ubicació. Tot i que es tracta d'elements que es conserven parcialment, la implicació històrica que van tenir amb l'evolució agrícola a Avià, aconsellen la seva conservació.

Història

Els germans Antoni (1852-) i Agustí (1854-1909) Rosal i Sala, que van néixer a Mataró, eren fills i nebots dels germans Rosal i Cortina de Berga que van fundar la fàbrica del Riu (colònia Rosal). L'afany emprenedor va portar a Agustí Rosal a construir la Colònia Agrícola de Graugés, que destacà pel nivell tecnològic emprat. Es va fundar entre els anys 1887 i 1889 en unes terres i masos que havien comprat a Graugés. Els cultius eren rotatius i es va fer un sistema de regadiu dels camps construint els llacs artificials que actuaven com a dipòsits, als que pujaven aigua del Llobregat i de la riera d'Avià i de Font Caldes amb un sistema de analització sense precedents a la comarca. De 425 hectàrees que tenia la finca, tres quartes parts eren de regadiu. L'antiga farinera construïda pels germans Rosal utilitzava aigua de la Riera de Font, l'aigua que sortia de la farinera s'emmagatzemava en dues basses per després conduir-la a través d'un canal a cel obert fins al dipòsit del Serrat Roig des del qual s'alimentava el dipòsit de La Creu, i des d'aquest els de Graugés Vell i la Teuleria. Hi havia una conducció a pressió des del Serrat Roig i una altra des del dipòsit de La Creu fins al Grupo Central (zona central de la colònia de Graugés) que produïa un salt que desenvolupava força hidràulica i que posava en marxa diferents màquines, entre elles una de batre, una de xafar palla i una altra de fer farratges. L'explotació va ser visitada el 1908 pel rei Alfons XIII. L'any 1898 se'ls va concedir la medalla d'or del IACSI en ser la primera colònia que feia servir electricitat per a usos agrícoles. Va ser la primera explotació a la comarca amb una màquina de batre elèctrica proporcionada amb força hidràulica. A la mort dels germans Rosal, la colònia entrà en una crisi i davallada que ha portat al tancament definitiu als nostres dies.

Bibliografia

NOGUERA, J. (1988). La vida als estanys de Graugés (Avià). Llibres de l'Àmbit núm. 2. Àmbit de Recerques del Berguedà.

NOGUERA, J. (2007). "La Riereta i Graugés: bressol de l'agricultura al Berguedà". a Avià: notes històriques d'un poble del Berguedà, P. 177-190. Centre d'Estudis d'Avià i Ajuntament d'Avià.

VILARDAGA, J. (1919). Efemérides Berguedanas. Manresa.

